

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2014. gada 4. decembrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Sanita Osipova un Gunārs Kusiņš,
kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Maksima Kargina (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 179/2014),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Komercedarbības atbalsta kontroles likuma 8. panta pirmo daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 91. un 105. pantam un spēkā neesošu no tās pieņemšanas brīža.

2. Apstrīdētā norma nosaka:

„Ja komercsabiedrība, kura nonākusi finansiālās grūtībās, saskaņā ar komercedarbības atbalstu regulējošiem normatīvajiem aktiem saņem atbalstu, tad no komercedarbības atbalsta piešķiršanas brīža līdz atbalsta sniegšanas beigām, ievērojot Eiropas Komisijas lēmumā vai nacionālajā normatīvajā aktā par atbalsta piešķiršanu noteikto un neatkarīgi no komercsabiedrības spēkā esošajām juridiskajām saistībām komercsabiedrībai ir aizliegts pildīt pakārtotās saistības (tai skaitā aizliegts atmaksāt aizdevumu, aprēķināt, uzkrāt vai izmaksāt par šādu aizdevumu procentus vai citu atlīdzību) neatkarīgi no pakārtoto saistību nodibināšanas brīža.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums un faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmumi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu kolēģija var atteikties ierosināt lietu arī tad, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas neatbilstību augstāka juridiskā spēka tiesību normām ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu prasījums par likuma atbilstību Satversmei ir piekritīgs Satversmes tiesai.

Tādējādi pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā var iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā.

Pieteikumā norādīts uz Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību iespējamo aizskārumu. Pieteikuma iesniedzējs ar 2012. gada 17. oktobra dāvinājuma līgumu esot ieguvis prasījuma tiesības uz procentiem, kurus akciju sabiedrība „Reverta” aprēķina un izmaksā uz depozīta līguma pamata. Pamatojoties uz apstrīdēto normu, Pieteikuma iesniedzējam no 2014. gada 1. jūlija, kad stājās spēkā apstrīdētā norma, netiekot aprēķināti un izmaksāti minētie procenti. Apstrīdētā norma Pieteikuma iesniedzējam ir piemērota. Pieteikumā norādīts uz pamattiesību iespējamo aizskārumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir

izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

No pieteikumiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējam nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtā daļa noteic: ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Pieteikumā norādīts, ka apstrīdētā norma attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju esot pirmo reizi piemērota 2014. gada 17. jūlijā, kad viņam netika aprēķināti un izmaksāti ienākumi.

Apstrīdētā norma tika pieņemta 2014. gada 19. jūnijā un stājās spēkā 2014. gada 1. jūlijā. Apstrīdētā norma attiecas uz Pieteikuma iesniedzēju no tās spēkā stāšanās dienas. Tā kā pamattiesību ierobežojums izriet tieši no apstrīdētās normas, konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no apstrīdētās normas spēkā stāšanās datuma – 2014. gada 1. jūlija. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2014. gada 7. oktobrī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās un ceturtās daļas, kā arī 19.² panta sestās daļas 2. punkta prasībām.

7. Konstitucionālajai sūdzībai jāatbilst arī pārējām prasībām, kas noteiktas Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktam pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums.

7.1. Pieteikumā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 105. pantam. Pieteikumam ir pievienoti arī dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai.

Līdz ar to pieteikums daļā par apstrīdētās normas atbilstības izvērtēšanu Satversmes 105. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta un 19.² panta prasībām.

7.2. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst no Satversmes 1. panta izrietošajam tiesiskās noteiktības un tiesiskās paļāvības principam.

Lai gan pieteikumā ir pieminēts tiesiskās noteiktības princips, tomēr Pieteikuma iesniedzējs pamatā sniedz viedokli par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību tiesiskās paļāvības principam.

Pamatojot apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 1. pantā ietvertajam tiesiskās paļāvības principam, Pieteikuma iesniedzējam jānorāda, vai: 1) personas paļaušanās uz apstrīdēto normu ir likumīga, pamatota un saprātīga un vai tiesiskais regulējums pēc savas būtības ir pietiekami noteikts un nemainīgs, lai tam varētu uzticēties (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2006. gada 8. novembra sprieduma lietā Nr. 2006-04-01 21. punktu*); 2) ir ievērots saprātīgs līdzsvars starp personas tiesiskās paļāvības aizsardzību un sabiedrības interešu nodrošināšanu (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 26. novembra sprieduma lietā Nr. 2009-08-01 23. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka viņam esot radusies tiesiskā paļāvība uz valsts noteikto tiesisko regulējumu un tā noturīgumu, kas ilgstoši viņam ļāvis baudīt savas tiesības – ikmēneša procentu ienākumus par kapitāla lietošanu. Pieteikuma iesniedzējs pauž uzskatu, ka tiesisko paļāvību nostiprināja valsts rīcība, jo tā ilgstoši un konsekventi pildījusi ar līgumu noteiktās saistības. Turklāt, pieņemot dāvinājumu ar uzlikumu, Pieteikuma iesniedzējs esot plānojis savu nākotni ilgtermiņā. Proti, viņš esot ņēmis vērā to, ka viņam radās pienākums izlietot uzdāvināto īpašumu mātes sadzīves nodrošināšanai.

Taču pieteikumā nav sniegta juridiskā argumentācija tam, kādēļ Pieteikuma iesniedzēja paļaušanās uz līguma izpildi būtu vērtējama saistībā ar viņa paļaušanos uz tiesiskā regulējuma nemainīgumu. Pieteikumā nav pamatots tas, ka Pieteikuma iesniedzēja paļaušanās izriet no tiesiskā regulējuma nevis no līguma nosacījumiem.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

7.3. Pieteikumā ietverts prasījums izvērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 91. pantam.

No pieteikuma izriet, ka pēc būtības tiek apšaubīta apstrīdētās normas atbilstība vienīgi Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, kas noteic: „Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā.”

Sniedzot juridisko pamatojumu par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, Pieteikuma iesniedzējam jānorāda, pirmkārt, kuras personas atrodas vienādos un pēc konkrētiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos, otrkārt, vai apstrīdētā norma paredz vienādu vai atšķirīgu

attieksmi pret šīm personām un, treškārt, vai šādai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2011. gada 10. jūnija sprieduma lietā Nr. 2010-69-01 10. punktu un 2012. gada 3. maija sprieduma lietā Nr. 2011-14-03 12. punktu*).

Pieteikumā norādīts, ka identiskā situācijā esot pieļauta atšķirīga attieksme pret akciju sabiedrības „Reverta” un akciju sabiedrības „Citadele” kreditoriem, kuri līdz apstrīdētās normas spēkā stāšanās brīdim esot atradušies vienādā situācijā un saņēmuši procentu maksājumu par viņiem piederošo finanšu līdzekļu lietojuma atvēlējumu. Taču pēc apstrīdētās normas stāšanās spēkā tikai kredītiestādes – akciju sabiedrības „Citadele” – kreditori saņemot procentus par saviem noguldījumiem. Savukārt Pieteikuma iesniedzējs un citi akciju sabiedrības „Reverta” kreditori nesaņemot savus procentu ienākumus. Pamatojot savu viedokli, Pieteikuma iesniedzējs atsauca uz akciju sabiedrības „Parex banka” gada pārskatā norādīto pakārtoto saistību apmēriem.

Taču pieteikumā nav sniegts pamatojums tam, kādi konkrēti kritēriji liecinātu par abu personu grupu atrašanos salīdzināmos apstākļos. Pieteikumā nav arī ietverta juridiska argumentācija par to, kāpēc atšķirīgai attieksmei nav objektīvs un saprātīgs pamats.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

n o l ē m a :

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Komercedarbības atbalsta kontroles likuma 8. panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam” pēc Maksima Kargina pieteikuma (pieteikums Nr. 179/2014).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz 2015. gada 4. februārim iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Atteikties ierosināt Satversmes tiesā lietu daļā par Komercedarbības atbalsta kontroles likuma 8. panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 91. pantam.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 1. kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš